

Sygn. akt VIII U 2250/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Protokolant:	Katarzyna Stefańczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2014 r. w Gliwicach

sprawy T. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania T. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 31 lipca 2013 r. **nr** (...) - (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Mariola Szmajduch

Sygn. akt. VIII U 2250/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 lipca 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej T. P. prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227), ponieważ nie udowodniła ona 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach przy pracach wymienionych w wykazie A.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona domagała się jej zmiany poprzez przyznanie jej prawa do wcześniejszej emerytury. Podniosła, że wykonywała pracę w warunkach szczególnych przez okres 15 lat i tym samym spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, a dodatkowo podniósł, że do okresów pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył odwołującej zatrudnienia w Zakładach (...) w T. od 1 września 1971r. do 31 maja 1988r., ponieważ ubezpieczona nie przedłożyła świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona T. P., urodzona (...) w dniu 13 czerwca 2013r. złożyła wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 60 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Do wniosku załączyła zeznania świadków E. G. i I. G. odnośnie pracy w Zakładach (...) w T..

Ubezpieczona 55 lat ukończyła 8 kwietnia 2011r., jest członkiem OFE i wniosła o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Skarżąca, na dzień 1 stycznia 1999r., legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 20 lat, ale nie udowodniła żadnych okresów pracy w szczególnych warunkach wymienionej w wykazie A.

Po przeanalizowaniu sprawy ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję nie uznał za pracę w warunkach szczególnych pracy wykonywanej w okresie od 1 września 1971r. do 31 maja 1988r. w Zakładach (...) w T., ponieważ ubezpieczona nie przedłożyła świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego dołączonych do akt niniejszej sprawy.

Sąd pominął dowód z przesłuchania odwołującej, gdyż mimo prawidłowego wezwania nie stawiała się na rozprawach w dniu 13 listopada 2013r. oraz 14 stycznia 2014r. i nie usprawiedliwiła niestawiennictwa.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz.1227 ze zm.) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.) ubezpieczonym kobietom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

1. osiągnięcia wieku emerytalnego 55 lat
2. posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym

co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl art. 184 ust. 2 ustawy emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Na podstawie tego przepisu, prawo do emerytury w obniżonym wieku, przysługuje ubezpieczonemu, który w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999r. spełnił warunki w zakresie posiadania ogólnego stażu pracy oraz pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, a nie osiągnął wymaganego wieku.

Kwestie posiadania przez ubezpieczoną ponad 20 letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz ukończenie 55 lat nie były sporne. Nie było także sporne, iż odwołująca jest członkiem OFE i wniosła o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczoną (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy nie zaliczył do takiej pracy żadnego okresu zatrudniania ubezpieczonego.

Obowiązujące normy prawne w sposób jednoznaczny rozstrzygają, jakie środki dowodowe mogą stanowić podstawę do ustalenia konkretnych okoliczności w postępowaniu przed organem rentowym. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, rozpoznając wniosek w sprawie prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach, może uwzględnić wyłącznie te okresy pracy w szczególnych warunkach, które zostały udowodnione za pomocą wskazywanego już świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, bądź świadectwa pracy (§ 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.)). Dokumenty te są dla organu rentowego wiążące nie tylko w pozytywnym, ale i w negatywnym tego słowa znaczeniu. Oznacza to, że z jednej strony przedłożenie prawidłowo pełnionego świadectwa pracy w warunkach szczególnych jest dowodem na fakt wykonywania przez zainteresowanego pracy w szczególnych warunkach, a z drugiej strony takiego świadectwa uniemożliwia ustalenie tej okoliczności za pomocą innych środków dowodowych.

Natomiast w przypadku, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zgodnych z powyższymi wymogami dokumentów potwierdzających okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach z przyczyn od siebie niezależnych, przepisy art. 472 k.p.c. i 73 k.p.c. umożliwiają ustalenie tych okoliczności w drodze postępowania odwoławczego przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z ww. artykułami w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych każdy fakt mający wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. Potwierdził to również Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 10 marca 1984 r. w sprawie III UZP 6/84, publik. LEX nr 14625 stwierdzając, że okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem w sprawie wieku emerytalnego mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.

Na podstawie powyższego nie ulega wątpliwości, że w postępowaniu o świadczenie emerytalno-rentowe dopuszczalne jest - jak wyjaśnił dalej Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r. w sprawie III UZP 5/85, publik. LEX nr 14635 - przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu jego likwidacji lub zniszczenia dokumentów dotyczących zatrudnienia. Okres pracy w warunkach szczególnych można również ustalić w postępowaniu sądowym na podstawie akt osobowych pracownika (umowa o pracę, świadectwo pracy, karty obiegowe, kategorie zaszeregowania według wynagrodzeń, angaże zawodowe). Zaliczenie nie udokumentowanych, spornych okresów pracy w szczególnych warunkach do stażu pracy uprawniającego do wcześniejszej emerytury wymaga przy tym dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych.

Podkreślenia wymaga, że w sądowym postępowaniu sądowo-odwoławczym fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego, a do sądu należy ocena ich wiarygodności (por. wyrok Sadu Najwyższego z dnia 2 lutego 1996r. w sprawie II URN 3/95, publik. LEX nr 24774).

Tym samym ubezpieczony ma możliwość i obowiązek udowodnienia faktu świadczenia pracy w szczególnych warunkach w spornych okresach zatrudnienia przy zastosowaniu różnorodnych środków dowodowych.

Ubezpieczona miała szerokie możliwości udowodnienia faktu świadczenia pracy w warunkach szczególnych w spornym okresie zatrudnienia przy zastosowaniu różnorodnych środków dowodowych, ale w toku postępowania nie podjęła nawet próby wykazania przed Sądem, że w okresie pracy od 1 września 1971r. do 31 maja 1988r. w Zakładach (...) w T. wykonywała prace w szczególnych warunkach. Pomimo dwukrotnego prawidłowego wezwania do osobistego stawiennictwa celem przesłuchania, na rozprawy nie stawiała się i nie usprawiedliwiła swojej nieobecności.

Podkreślenia wymaga, że w postępowaniu mającym na celu ustalenie, czy wykonywana praca była pracą w warunkach szczególnych Sąd obowiązany jest ustalić rodzaj i charakter rzeczywiście wykonywanej przez pracownika pracy, ponieważ zasady doświadczenia życiowego nakazują przyjąć, że nie zawsze wykonywana przez pracownika praca odpowiada powierzonymu mu w umowie o pracę, lub podanemu w świadectwie pracy stanowisku, a ze zgromadzonej dokumentacji nie wynika nawet jakie ubezpieczona zajmowała stanowisko pracy w spornym okresie pracy w Zakładach (...) w T..

Sąd Okręgowy stwierdził, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika wprawdzie, że ubezpieczona ukończyła 55 lat, i na dzień 1 stycznia 1999r. udowodniła 20 letni okres zatrudnienia, jednakże nie udokumentowała 15 lat pracy wykonywanej w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wymienionej w Wykazie A zał. do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.).

Ustalając, że ubezpieczona nie udowodniła 15 lat pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, Sąd stwierdził, że T. P. nie spełnia łącznie wszystkich warunków niezbędnych do przyznania emerytury z obniżonego wieku, wynikających z treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), a tym samym jej odwołanie jest nieuzasadnione.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO Mariola Szmajduch

Z/

1. uzasadnienie odnotować,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć ubezpieczonej z pouczeniem,
3. kal. 14 dni lub z wpływem

G., dnia 3.02.2014r.

SSO Mariola Szmajduch

(...)